

SİYASET FELSEFESİ-I

KISA ÖZET

KOLAYAOĞ

1. Ünite – Siyaset Felsefesine Giriş

İNSAN, TOPLUM VE DEVLET

Toplum felsefesi kendi başına toplumu ele alırken devlet felsefesi kendi başına devleti ele alır. Siyaset felsefesinin konusunu ise hem toplum ve toplumsal düzen hem de devlet oluşturur. Bir anlamda toplum felsefesi ve devlet felsefesi ikisi bir arada siyaset felsefesini oluşturur (Dinçer 2010, s. 182). Aristoteles *Politika* adlı yapıtının hemen başında insanı “**zoon politikon**” olarak tanımlar. Bununla kastettiği şey insanın toplumsal bir varlık, devlet kuran bir varlık, siyaset yapan bir varlık olduğudur. Başka bir deyişle belirli bir amaç uğruna bir arada yaşamak uğruna bir araya gelmiş insanlar bütünü olarak bir toplum ve devlet anlayışı görülür burada. Bu ortak amaç da “ortak iyi” denilen şeydir. Siyaset Felsefesi tarihinde ilk toplum ve devlet görüşlerine baktığımızda toplumun ve devletin amacı olarak “ortak iyi”nin belirlendiği görülür. Söz gelişi Platon (M.Ö. 427-347) bu “ortak iyi”yi adil toplum ve bundan doğacak olan toplumun bütün olarak mutluluğu diye anlamıştır. Üstelik her tek kişinin siyasal eylemi de bir “iyi”yi amaçlar. Bu “iyi”nin kendinde “iyi” olup olmadığını soruşturmak siyaset felsefesine düşecektir. İnsan bireyleri topluluk hâlinde yaşarlar, çünkü insan bir toplum içinde her türlü maddi ve **tinsel** gereklerini karşılar

SİYASET FELSEFESİ, TEMEL KAVRAMLARI VE SORUNLARI

Bir siyaset kuramı, siyaset ya da siyasetle ilgili herhangi bir konu üzerinde kavramsal bir düşünmedir. Siyaset felsefesi kendi sorunlarına kavramsal açıklamalarla yaklaşır. Başka bir ifadeyle bir siyaset kuramı temel kavramlarının ussal açıklamasını vermeyi amaç edinir. Siyaset felsefesinin temel sorun alanı siyasette temeller konusundaki tartışmadır. Başka bir deyişle siyaset kuramı siyasal olguların ya da kurumların temellendirilmesiyle ilgilidir. Bu da siyasal olgu ya da kurumların varlıksal temellendirmesidir. Söz gelişi devletin temellendirilmesi, yani devletin varlığının temellendirmesini vermek siyaset felsefesinin işidir. Bu konuda başka bir örnek, siyasal tartışmanın liberal-demokratik türden kurumların geçerliliği üzerine olmasıdır (Magee 2004, s. 374). O hâlde siyaset felsefesi siyaset sorunlarını, siyaset olgularını ve sistemlerini, insanın siyasi etkinliklerini felsefi olarak araştıran bilgi etkinliğidir.

Devlet’in Kökeni (Arkhe’si) Tartışması

Her siyaset felsefesi tartışması önünde sonunda devletin kökeni, başlangıcı sorununa gelir dayanır. Devletin kökeni sorunu aynı zamanda yasaların ve tüm toplumsal- siyasal kurumların kökeni sorunudur. Bir **arkhe** sorunudur bu sorun. Aynı zamanda bu sorun “devlet”in ne olduğu sorunuyla da ilgilidir. Çünkü felsefede bir şeyin ne olduğu sorusu kaçınılmaz olarak o şeyin ne için olduğu sorusuyla ilgilidir. O hâlde “devlet nedir?” sorusu devletin ne için varolduğuyla ilgili olarak yanıtlanır. Bu da devletin varlık temelini sorulmasından başka bir şey değildir. Devletin varlık temeli devletin ne amaçla var olduğunun bilgisel bir açıklamasını vermektir.

Başka bir deyişle devletin var oluşunun hangi mantıksal-bilgisel temellere dayandığının açıklanması ve temellendirilmesidir. Söz gelişi Platon *Politeia (Devlet)* adlı yapıtında devletin var oluş nedenini ve temelini insanların bir arada yaşama ve birbirlerine gereksinim duymaları olgusundan hareketle açıklar. Devletin varlık nedenini Platon bir bilgi nesnesi olan “devlet” ideasında bulur. İşte siyaset felsefesinin amacı devletin oluşunun bilgisini vermek değil, devletin var oluş amacının bilgisini vermektir. Başka bir deyişle siyaset felsefesinin amacı devletin var oluş amacının bilgisinden hareketle devlet olgusunun kendisini temellendirmektir.

İnsan felsefesi insan doğasını kavramaya çalışan, insan denen varlığı bütününde nesne edinen, insana ait olan özelliklerden ve olanaklardan hareketle insanın ne olduğu sorusuna yanıt arayan bir felsefe dalıdır.

Doğa Durumu Varsayımı

“Eğer devlet olmasaydı, onu icat etmeye gerek olur muydu? İhtiyaç mı duyulurdu, yoksa icat etmek zorunda mı kalırdı?” (Nozick 2000, s. 31). Bu soru siyaset felsefesi içinde ortaya çıkan en temel sorudur. Bu, siyaset felsefesinin devletin doğası ve kökeniyle ilgili sorusudur. Devletin var oluş nedenini açıklamaya çalışan siyaset kuramları bir **varsayım**dan hareket ederler. Bu varsayım doğa durumu varsayımdır. Siyaset felsefesinde doğa durumu gerçek bir durum olarak tasarlanmaz.

Toplum Sözleşmesi ve Egemenlik Hakkı

Doğa durumundan çıkışın zorunluluğuna ilişkin bir sivil sözleşmenin gerekliliği olarak toplum sözleşmesi varsayımı da devletin varoluş amacını ve temelini açıklamak için kullanılan bir tasarımdır. Genel olarak toplum sözleşmesi devletin varoluş amacı, kökeni ve doğası yanında toplumu oluşturan bireylerin hak ve ödevlerini de açıklayan bir anlaşmadır. Bu anlamda hukukun amacını adalet olarak gören doğal hukuk kuramlarının da açıklamalarını temellendirmek için başvurdukları varsayımsal bir tasarımdır. Toplum sözleşmesi doğa durumunda bireysel çıkarlarından ve bencil isteklerinden vazgeçen bireylerin kendi çıkarlarının önüne toplumun genel çıkarını ve **genel istenci** koyan bir sözleşmedir. Bu sözleşme bireylerin düzenli ve adil bir toplum oluşturmak üzere kendi aralarında yaptıkları ve egemenlik hakkını bir üçüncü güce devrettikleri yazılı olmayan bir sözleşmedir. Bu yazılı olmayan anlaşmayla toplum ve devlet kurulmuş ve doğa durumundan çıkmış olur.

Adalet, Eşitlik, Mülkiyet ve Diğer Sorunlar

Adalet sorunu siyaset felsefesinin en eski sorunlarından bir tanesidir. Bu sorun felsefe tarihi kadar eski bir sorundur. Çünkü insan karşılaştığı haksız ve adaletsiz durumlar karşısında hak ve adalet talebiyle ortaya çıkan bir varlıktır. Bu yüzden de adalet sorunu felsefenin en eski sorunlarından biri olmuştur. Felsefenin etik disiplininin de merkezinde olan adalet kavramı, siyaset felsefesinde toplum ve devletle ilgisinde incelenen bir kavramdır. Etik ve Değer Felsefesi kendi başına adalet kavramına bakarken toplum ve siyaset felsefeleri adil toplum ve adil devletin nerede ve ne biçimde söz konusu olabileceğini araştırırlar ve bunu da yine Etik ve Değer Felsefesinin, hatta İnsan Felsefesinin kavramları temelinde yapmaya çalışırlar. Hak kavramı da hep ödev kavramıyla beraber ele alınır. Çünkü yurttaşların hak ve ödevleri vardır. Ödevler de yurttaşların yapması gereken yükümlülükler olarak ortaya çıkar. Hak ve ödevler adalet sorunuyla yakından ilgilidir. Adil bir toplumda yurttaşlar üzerine düşen ödevleri yaparlarken aynı zamanda hakları da devlet tarafından korunmaktadır.

ETİK İLE SİYASET FELSEFESİ İLİŞKİSİ

Etik terimi köken olarak Yunanca **ethos** sözcüğünden gelir. “Etik felsefenin insanlararası ilişkilerde değer sorunlarını inceleyen, bu konuda bilgi ortaya koyan dalıdır” (Dinçer 2010, s. 116). Etik felsefenin “Ne yapmalıyım?” sorusuna yanıt veren temel bir alanıdır. Her felsefe disiplininde olduğu gibi etik de eylem söz konusu olduğunda ilkeleri ve temelleri araştırır, sorgular. Bu anlamda etik de temellendirme yapan bir felsefe disiplini. Siyaset felsefesinin özel konusunun toplum ve devlet olduğunu gördük. İnsan toplumsal bir varlık olarak toplum içinde yaşarken eylemde bulunur. Karşılaştığı çeşitli durumlar ve olaylar karşısında değerlendirmelerde bulunur ve çeşitli eylem ilişkilerine girer. İşte etik felsefenin bir dalı olarak kişiler arası ilişkilerde ortaya çıkan eylemin belirleyici ilkelerini araştırır.

Bu ilkeleri araştırırken çoğu zaman kimi toplumsal sorunlara da değinir. Çünkü kişiler yaşarken toplum içinde eylemde bulduklarından çoğu etik sorun kişilerin sahip oldukları haklar ya da ödev gibi kimi yükümlülükleriyle ilgilidir. Her kişi yaşadığı toplum içinde çeşitli hak ve ödevlerle karşı karşıya kalır. İnsan siyasal bir varlık olduğundan sık sık etik sorunlarla karşı karşıya kalan bir varlıktır aynı zamanda insanın siyasal bir varlık olması toplum ve devlet kuran bir varlık olması anlamına gelir. Etik sorunlar da toplum ve devlet içinde yaşayan kişilerin karşılaştığı sorunlardır. Siyaset felsefesi de toplum içinde yaşayan insanı ele alan bir felsefe disiplini. Öyleyse hem etik hem de siyaset felsefesi insanı, toplumsal-siyasal bir varlık olan insanı ele almaktadır. Etik de siyaset felsefesi de **felsefenin**

SİYASET FELSEFESİ-I

pratik disiplinleri arasında görülür. Etiğin **varlık temelini**, insanın kendine özgü doğası oluşturur. İnsanın siyasi bir varlık olması, onun devlet kuran bir varlık olması, başka bir deyişle insanın sahip olduğu olanaklar toplamı etiğin ontolojik temelini oluşturur. Etik ilkeler varlıklarının nihai temelini kendine özgü olanaklarıyla insan doğasında bulurlar. Öyleyse siyaset ilkeleri etik ilkelere bilgisel anlamda indirgenebilirse, varlıksal anlamda da insan doğasına indirgenebilir. fiu hâlde Etik ile Siyaset Felsefesi arasındaki ilişki bir alt disiplin üst disiplin ilişkisidir. Temel olan disiplin üst disiplin olacağına göre siyaset felsefesi etiğin alt disiplinlerinden biri olacaktır. Böylece etik ile siyaset felsefesi arasındaki ilişki içinde hangisinin önce geleceğinin yanıtı da verilmiş olmaktadır. Etik siyasetten önce gelen bir disiplindir.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/siyaset-felsefesi-i-ady212u?search=FEL303U>